

13- Yıldızlar, şemsler arasında mümaselet olduğu gibi filcümle müsavat da vardır.

İ'lem eyyühe'l-aziz! Yıldızlar, şemsler arasında mümaselet olduğu gibi filcümle müsavat da vardır. Binaenaleyh onlardan biri ötekilere Rab olamaz. Ve onlardan birine Rab olan, hepsine de Rab olur. Ve keza her şeye de Rab olur.

İ'lem eyyühe'l-aziz! Yıldızlar, şemsler arasında mümaselet olduğu gibi filcümle müsavat da vardır.

Yıldızlar arasındaki mümaselet (benzerlik): Bütün yıldızların ve gezegenlerin temelde aynı maddelerden oluşması, küre şeklinde olmaları ve uzay boşluğunda dönmeleridir.

Yıldızlar arasındaki müsavat (eşitlik): Dev bir galaksi de olsa, küçük bir yıldız da olsa hepsinin “yaratılmış olma”, “kendi başına hareket edememe” ve “kütleçekim gibi tabiat kanunlarına mahkûm olma” konusunda tamamen eşit seviyede bulunmalarıdır. Hiçbiri diğerinin yaratıcısı veya yöneticisi konumunda değildir.

“Binaenaleyh onlardan biri ötekilere Rab olamaz.”

Mademki bu yıldızlar birbirinin benzeridir ve aynı kanunlara tabidir; içlerinden biri çıkıp da diğerlerinin yaratıcısı, yöneticisi veya “Rabbi” olamaz. Çünkü hükmeden ile hükmedilen aynı seviyede (eşit) olamaz. Aciz olan, bir diğer acize ilah olamaz.

Misal: Askeriyedeki erleri (normal askerleri) düşünün. Hepsi aynı üniformayı giyer, aynı karavanadan yer ve aynı talimlere tabidir. Bu erlerden biri çıkıp da diğerlerine “Ben sizin komutanınızım, sizi ben donattım, maaşınızı ben veriyorum” diyemez. Çünkü o da diğerleri gibi emir altındadır. Bir erin, diğer bir ere sözü geçmez; hepsi ancak üst bir makamın (komutanın) emri altındadır.

“Ve onlardan birine Rab olan, hepsine de Rab olur.”

Madem yıldızlar birbirine benzer ve sistem ortaktır; o halde gökyüzündeki tek bir yıldız kim yaratmış, kim ona ışık vermiş ve kim onu yörüngesinde tutuyorsa, diğer bütün yıldızları yaratan ve yöneten de aynı Zattır. Çünkü ortada bölünemez, tek bir kanun ve sistem vardır. Bir yıldızla hükmedemeyen, hiçbirine hükmedemez; birine tam hükmeden, hepsine hükmeder.

Misal: Bir kitabın tek bir harfini veya kelimesini yazan kimse, o kitabın tamamını yazan yazarın ta kendisidir. “Şu kelimeyi Ahmet yazdı, ama geri kalan bütün kitabı Mehmet yazdı” diyemeyiz, çünkü ortada aynı kalemden çıkmış tek bir hikaye, tek bir üslup ve bir bütünlük vardır. Tek bir kelimeye sahip çıkan, o kelimenin anlam kazandığı bütün cümleye ve kitaba da sahip çıkmak zorundadır.

“Ve keza her şeye de Rab olur.”

Kâinat, parçalanamaz bir bütündür. Güneş sistemini ve milyarlarca galaksiyi mükemmel bir saat gibi tıkır tıkır işleten o sonsuz kudret, dünyadaki bir karıncayı, bir yağmur damlasını, bir çiçeği ve insanın kalbini de çalıştıran ve yöneten aynı kudrettir. Yıldızları çeviren güç ile atomların içindeki elektronları çeviren güç aynıdır.

Misal: Dünyamızı ısıtan Güneşi, gökyüzüne bir lamba gibi kim asmışsa; bahar geldiğinde o Güneşin ışığıyla yeryüzünde bir papatyayı açtıran, o papatyanın yaprağına konan arıyı yaratan ve o arıya bal yapmayı öğreten de aynı kişidir. Bir ağacın tek bir meyvesini yaratabilmek için, o ağacın köklerini, toprağı, suyu ve güneşi de yaratıp yönetmek gerekir. Dolayısıyla en küçük bir şeye Rab (yaratıcı ve terbiye edici) olan, her şeye de Rab olmak zorundadır.

Aklına şöyle bir soru gelebilir

Bu metin, kesret içinde vahdeti, yani çokluk içinde birliği gösteren kuvvetli bir tevhid delilidir. İnsan semaya baktığında sayısız yıldızlar, güneşler ve gök cisimleri görür. Aklına şöyle bir soru gelebilir: “Bu kadar büyük ve muazzam varlıkların her birinin ayrı ayrı bir idarecisi olabilir mi?” İşte Üstad, bu vehmi yıldızların kendi mahiyetleriyle cevaplandırır.

Mümaselet: Benzerlik Ciheti

Yıldızlar, güneşler, gezegenler ve gök cisimleri arasında mümaselet, yani belli bir benzerlik vardır. Hepsi madde âlemindedir; hepsi hacim, kütle, hareket, ölçü, mesafe ve nizama

bağlıdır. Bir kısmı ateş gibi parlayan yıldız, bir kısmı gezegen, bir kısmı uydu olsa da hepsi yaratılmış varlıklar sınıfındadır. Hiçbiri ezeli, bağımsız ve mutlak kudret sahibi değildir.

Müsavat: Eşitlik Ciheti

Aralarında büyüklük, parlaklık, sıcaklık ve uzaklık bakımından büyük farklar bulunsa da yaratılmışlık, acizlik ve kanunlara bağlılık noktasında hepsi eşittir. Dev bir galaksi de olsa, küçük bir yıldız da olsa; hepsi kütleçekim, hareket, zaman, mekân ve ilâhî nizam içinde durur. Kendi varlığını kendisi vermediği gibi, kendi hareket kanununu da kendisi koymuş değildir.

Rab Olamama Hakikati

İşte bu yüzden yıldızlardan biri diğerine Rab olamaz. Çünkü kendisi de aynı kanunlara bağlı olan, başka bir varlığın mutlak yaratıcısı ve idarecisi olamaz. Bir mahkûm başka mahkûmlara sultan olamaz; bir lamba başka lambaların ışık kaynağı olamaz; bir yıldız da diğer yıldızların Rabbi olamaz.

Bir yıldız, kendi yerini tayin edemez; kendi ışığını, ömrünü, hareketini ve vazifesini bağımsız şekilde belirleyemez. Böyle olan bir varlık, başka yıldızlara Rab olamaz. Çünkü Rab olmak, mutlak ilim, mutlak kudret, mutlak irade ve her şeyi kuşatan hâkimiyet ister. Kendisi kanuna bağlı olan, başkasının mutlak hâkimi olamaz.

Yıldızlardan birini yaratan ve idare eden Zât, yalnız onu değil; onun bağlı olduğu bütün sistemi de yaratıp idare etmelidir. Çünkü hiçbir yıldız tek başına değildir. Diğer yıldızlarla, galaksilerle, çekim kanunlarıyla, zamanla, mekânla ve bütün kâinat düzeniyle irtibatlıdır. Bir parçayı gerçekten idare eden, o parçanın bağlı olduğu bütünü de idare etmelidir.

Öyleyse yıldızlardan biri diğerine Rab olamaz. Onlardan birine Rab olan, hepsine de Rab olur. Hatta yıldızların bağlı olduğu bütün âlemlere de Rab olur. Bu yüzden semadaki çokluk, Allah'ın birliğine perde değil; bilakis parlak bir delildir. Her yıldız, kendi acziyle ve nizamıyla şunu ilan eder: Biz Rab değiliz; Rabbü'l-âlemîn'in memurlarıyız.